

ingediend op **986** (2021-2022) – Nr. 7
7 december 2021 (2021-2022)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Arnout Coel, Hilâl Yalçin,
Johan Danen en Roosmarijn Beckers

over het ontwerp van programmadecreet

bij de begroting 2022

Hoofdstuk 5. Onderwijs en Vorming
Hoofdstuk 8. Inwerkingtreding

Documenten in het dossier:

- 986** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet + Addendum
- Nr. 2 t.e.m. 6: Verslagen
- 15** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Loes Vandromme, Hilâl Yalçin;
Jean-Jacques De Gucht, Gwendolyn Rutten;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Tom Ongena;
Stijn Bex;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Toelichting door minister Ben Weyts.....	4
II.	Bespreking.....	5
1.	Tussenkomsten van de leden	5
1.1.	Roosmarijn Beckers.....	5
1.2.	Johan Danen	5
1.3.	Kathleen Krekels.....	6
1.4.	Brecht Warnez.....	6
2.	Antwoorden van minister Ben Weyts	6
III.	Stemming	7
1.	Artikelsgewijze stemming	7
2.	Stemming over het geheel	8
	Gebruikte afkortingen	9

Op 25 november en 2 december 2021 besprak de Commissie voor Onderwijs het ontwerp van programmadecreet bij de begroting 2022, met Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand. Hoofdstuk 5. Onderwijs en Vorming en de op de artikelen uit dit hoofdstuk betrekking hebbende bepalingen van hoofdstuk 8. Inwerkingtreding, werden toegewezen aan de Commissie voor Onderwijs.

Dit ontwerp van decreet werd samen behandeld met het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2022 (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 15/1).

(Deze vergaderingen werden als videoconferentie georganiseerd.)

I. Toelichting door minister Ben Weyts

Afdeling 1 en 3 handelen over de pedagogische begeleiding, stelt minister *Ben Weyts*. Voor de sector basiseducatie verhuizen de opdracht en de middelen vanaf nieuwjaar van Vocvo naar Ligo.

Voor de pedagogische begeleidingsdiensten wordt met wat voorligt de financiële en inhoudelijke werking geregeld voor de komende jaren ten aanzien van de onderwijsinstellingen van de respectieve koepels.

Het financiële luik bevat onder andere de uitwerking van de in het regeerakkoord overeengekomen besparingen. Aan de pedagogische begeleidingsdiensten zijn verschillende scenario's gepresenteerd. Op hun vraag worden de besparingen gerealiseerd via de verlopen met bijzondere opdracht of detacheringen. Tegelijk worden wel extra middelen toegekend voor specifieke opdrachten. Die temperen de nodige budgettaire inspanningen en laten de regering toe om nieuwe beleidsprioriteiten naar voren te schuiven.

In het inhoudelijke luik worden vier ruime doelstellingen vastgelegd die zowel de versterking van de professionaliteit van de schoolteams als de kwaliteitsontwikkeling van de onderwijsinstellingen beogen.

Afdeling 6 gaat over de werkingsuitkering van de Hogere Zeevaartschool. De sokkel wordt verhoogd en het variabele onderwijsdeel verlaagd. Voordeel van die maatregel is dat de verwachte negatieve klinks een veel minder groot effect zullen hebben op de middelen van de Hogere Zeevaartschool. Men kan in de memorie van toelichting bij het ontwerp van programmadecreet lezen dat volgens de huidige ramingen het voordeel voor de Hogere Zeevaartschool in de toekomst kan oplopen tot 300.000 euro per jaar.

In afdeling 7 over AGION wordt de terugvorderingstermijn voor subsidies verlengd van twintig tot dertig jaar. Tegelijkertijd draait men de beslissing terug om voor dossiers van voor 1 september 2020 het striktere kader met terugwerkende kracht in te voeren.

Tot slot zijn er in het programmadecreet nog een aantal afdelingen die al bestaande regelingen met een jaar verlengen. Voor de hogere kunstinstututen en MOEV doet men dat om een evaluatie mogelijk te maken en dan later eventueel bij te sturen.

II. Bespreking

1. Tussenkomsten van de leden

1.1. Roosmarijn Beckers

Roosmarijn Beckers schetst dat de opdrachten van de pedagogische begeleidingsdiensten gewijzigd worden. Hun hoofdtaken worden beter omschreven en afgelijnd, maar er wordt ook gewezen op de noodzaak van meer samenwerking onderling en met andere diensten. De decretale wijziging is een resultante van het kerntaken-debat, dat voortvloeide uit de besparingen op die diensten in het regeerakkoord. Haar fractie vindt die besparing nog steeds ondoordacht, omdat het een verkeerde redenering is om a priori te besparen op een dienst en pas daarna een kerntaken-debat te voeren en de decretale opdrachten vast te leggen, en vervolgens ook nog eens met aanvullende middelen het gat dat men heeft geslagen en nog verder zal slaan, voor een stuk te milderen. De aanvullende middelen milderden inderdaad, maar men zit nog altijd met een besparing van 3 miljoen euro op die diensten.

Dan is er ook nog de opmerking van de Vlor, die het eigenaardig vindt dat de taakomschrijving van de pedagogische begeleidingsdiensten via het programmadecreet wordt vastgelegd. De regering repliceerde al dat er wel degelijk een band is met de begroting, maar eigenlijk kan men dezelfde redenering ook maken voor bijvoorbeeld de taalscreenings- en de taalremediërende trajecten, waarvan de decretale bepalingen behandeld zijn in OD XXX en OD XXXI terwijl het budget bij de begroting werd besproken. Het lid vindt het vreemd dat het daar wel apart kon, maar hier niet.

De Vlor wijst er ook op dat de middelen gekleurd worden, waar haar fractie zeker niet tegen is, maar de raad roept de vraag op of er binnen de nieuwe regeling nog voldoende middelen beschikbaar zullen zijn om de vraaggestuurde werking van de pedagogische begeleidingsdiensten te financieren. Bovendien zal de meer doorgedreven rapportering voor een verhoging van de planlast zorgen. Die rapportering vindt haar fractie zeker noodzakelijk, want de overheid kan niet zomaar geld blijven uitdelen. Diensten moeten effectief aantonen dat ze met de middelen nuttig werk verrichten. Anderzijds moet men, als men bij de onderwijsinstellingen en de leraren spreekt over planlast en over het teveel aan administratie dat ten koste gaat van hun kerntaken, dat ook in acht nemen als het gaat om de pedagogische begeleidingsdiensten.

Wat haar fractie wel zeer goed vindt in het programmadecreet, is afdeling 6 waar er een noodzakelijke extra financiële garantie wordt geboden aan de Hogere Zeevaartschool.

1.2. Johan Danen

In de voorbije jaren waren er twee evaluaties van de pedagogische begeleidingsdiensten van de onderwijsnetten, schetst *Johan Danen*. Onduidelijke prioriteiten en te weinig doelgerichte opdrachten, zo luidde het.

De minister bespaarde sinds 2020 op de PBD's en grijpt het programmadecreet nu aan om het decreet over de kwaliteit van het onderwijs (2009) te herschrijven voor de PBD's: opdrachten, planning en rapportering, werkingscode, kwaliteitsbewaking van de PBD zelf.

De spreker ziet twee opvallende elementen. In artikel 62 wordt een halvering van het aantal voltijdse betrekkingen in de vorm van 'verlof wegens bijzondere

opdracht' aangekondigd: van 106 betrekkingen in 2022-2023 naar nog 53,5 betrekkingen in 2023-2024.

In artikel 63 krijgen de PBD's 'aanvullende werkingsmiddelen' voor 'bepaalde beleidsprioriteiten van de Vlaamse Regering'. Concreet: 5 miljoen euro in 2022; 6,5 miljoen euro in 2023; 8 miljoen euro in 2024.

De Vlor heeft bezwaar aangetekend: "Nochtans dient het programmadecreet enkel om de bepalingen van de begrotingsdecreten uitvoerbaar te maken. Bepalingen in het programmadecreet moeten daarom beperkt worden tot maatregelen die een rechtstreekse band met de begroting hebben."

In artikel 61 brengt de minister volgens de spreker toch wel substantiële wijzigingen aan in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs. Het artikel herformuleert bijvoorbeeld de doelstellingen van de PBD's in vier doelstellingen: versterken van de beroepsbekwaamheid van personeelsleden van onderwijs en CLB's, versterken van de onderwijsinstellingen en CLB's als professionele lerende organisatie; het ondersteunen van onderwijsinstellingen bij de realisatie van het eigen project, en CLB's bij de realisatie van begeleiding; en begeleiden van de implementatie van 'bepaalde beleidsprioriteiten'.

Daarnaast worden een aantal bepalingen gesteld voor het begeleidingsplan dat PBD's om de vijf jaar moeten indienen, bijvoorbeeld momenten van indienen en goedkeuren van de plannen.

Voor de vierde doelstelling zijn in artikel 63 extra middelen ingeschreven: in het begrotingsjaar 2022 5.000.000 euro aan aanvullende werkingsmiddelen; in het begrotingsjaar 2023 6.500.000 euro; en vanaf het begrotingsjaar 2024 8.000.000 euro aan aanvullende werkingsmiddelen.

In de memorie van toelichting staat: "Omdat de uitvoering van de nieuwe doelstellingen sterk bepaald wordt door het financiële kader dat de pedagogische begeleidingsdiensten ter beschikking hebben na de besparingen, is ervoor geopteerd om het financiële en inhoudelijke luik in één beweging te verankeren."

Dat is volgens Johan Danen een serieuze inhoudelijke ingreep in de werking van de PBD's. Dit hoort niet thuis in het programmadecreet. Hoe legt de minister dit uit?

Hoeveel moeten de PBD's alsnog nog besparen? Kan de minister een halvering van het aantal voltijdse betrekkingen in de vorm van 'verlof wegens bijzondere opdracht' duiden?

1.3. Kathleen Krekels

Kathleen Krekels dankt de minister ervoor dat de organisatie MOEV, die zich richt op bewegen op school, wel degelijk verder ondersteund wordt.

1.4. Brecht Warnez

Brecht Warnez vraagt of voor de inkanteling van de graduataten geen decretale ingreep via het programmadecreet nodig is.

2. Antwoorden van minister Ben Weyts

Op de vraag of de pedagogische begeleidingsdiensten nog vraaggestuurd zullen kunnen werken, is het antwoord van minister *Ben Weyts* kort en krachtig: ja. Ook binnen de nieuwe beleidsprioriteiten zal dat kunnen. De Vlaamse Regering legt de thema's

vast (zoals zorg, datageletterdheid, didactiek), maar de pedagogische begeleidingsdiensten kunnen zelf beslissen hoe ze te werk gaan. Er wordt verwacht dat de pedagogische begeleidingsdiensten ook binnen de beleidsprioriteiten zoveel mogelijk inspelen op de noden van de onderwijsinstellingen en centra voor leerlingenbegeleiding. De nieuwe decretale bepalingen vragen trouwens expliciet dat de pedagogische begeleidingsdiensten bij elke begeleiding rekening houden met de vragen en noden van de instellingen.

De nieuwe regeling voor de pedagogische begeleidingsdiensten zal niet leiden tot meer planlast, verzekert de minister. Er verandert wat dat betreft weinig met de huidige regeling. Meer zelfs: het begeleidingsplan zal vanaf de volgende regeerperiode een vijfjarige cyclus volgen in de plaats van een driejarige, waardoor de tijdsinvestering meer wordt gespreid.

Net door zowel de bepalingen over de kerntaken als de financiering van de pedagogische begeleidingsdiensten samen op te nemen in het programmadecreet is er een duidelijk zicht op wat er met welke middelen gebeurt. De Raad van State had daar ook geen opmerkingen over, geeft de minister mee.

Door de coronacrisis gingen veel activiteiten die MOEV in 2021 had gepland, niet door. Daarom wordt via het programmadecreet gezorgd voor een verlenging van de huidige overeenkomst met een jaar. MOEV diende daarvoor een actieplan 2022 en bijbehorende begroting in waarover nog een advies moet worden uitgebracht.

Op de vraag of er voor de inkanteling van de graduataten geen decretale ingreep nodig is in het programmadecreet, antwoordt de minister dat er voor het begrotingsjaar 2022 in een openendfinanciering is voorzien, die gebaseerd is op de evolutie van het aantal opgenomen studiepunten in de opleidingen van het hoger beroeps-onderwijs van de academiejaren 2020-2021 en 2019-2020 in de hogescholen. Voor de begrotingsjaren 2023 en 2024 is in de Codex Hoger Onderwijs al opgenomen dat de Vlaamse Regering de budgettaire effecten van die openendfinanciering gaat monitoren en op basis daarvan kan ingrijpen. Met de geplande besparingen in 2022 en 2023 zal vanaf september 2022 ingegrepen worden in de openendfinanciering door de groei voor de graduaatsopleidingen af te toppen op 2 procent. Daarvoor is er inderdaad een decretale ingreep nodig, die zal worden opgenomen in het programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2022.

III. Stemming

1. Artikelsgewijze stemming

Hoofdstuk 5. Onderwijs en Vorming

Afdeling 1

Artikel 47 tot en met 57 worden aangenomen met 13 stemmen.

Afdeling 2

Artikel 58 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Afdeling 3

Artikel 59 tot en met 67 worden aangenomen met 8 stemmen bij 5 onthoudingen.

Afdeling 4

Artikel 68 wordt aangenomen met 14 stemmen.

Afdeling 5

Artikel 69 wordt aangenomen met 14 stemmen.

Afdeling 6

Artikel 70 wordt aangenomen met 14 stemmen.

Afdeling 7

Artikel 71 en 72 worden aangenomen met 14 stemmen.

Hoofdstuk 8. Inwerkingtreding

De inwerkingtreddingsbepalingen die specifiek betrekking hebben op de artikelen uit hoofdstuk 5. Onderwijs en Vorming worden aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

2. Stemming over het geheel

De aan de Commissie voor Onderwijs toegewezen artikelen van het ontwerp van programmadecreet bij de begroting 2022 worden aangenomen met 9 stemmen bij 5 onthoudingen.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Arnout COEL
Hilâl YALÇIN
Johan DANEN
Roosmarijn BECKERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
MOEV	Motivatie, Ondersteuning, Expertise, Vernieuwing – Vlaanderen – Vitaliteit
OD	onderwijsdecreet
PBD	pedagogische begeleidingsdienst
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
Vocvo	Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs